

Social- och hälsovårdsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om pensionsstöd

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om pensionsstöd (RP 204/2018 rd): Ärendet har remitterats till social- och hälsovårdsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Inka Hassinen, social- och hälsovårdsministeriet
- jurist Jenni Kommio, Folkpensionsanstalten.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- arbets- och näringsministeriet
- Akava ry
- Finlands näringsliv rf
- Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf.

Inget yttrande av

- Företagarna i Finland rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om pensionsstöd ändras så att kretsen av pensionsstödstagare utvidgas. Långtidsarbetslösa som är födda före den 1 september 1958 och som har varit arbetslösa så gott som utan avbrott i fem år under den tid som började den 1 september 2012 och slutade den 31 augusti 2018 ska från och med den 1 oktober 2019 ha rätt till pensionsstöd i stället för arbetsmarknadsstöd. Pensionsstödet ska till beloppet motsvara garantipension, och pensionsstöd betalas till dess att stödmottagaren går i ålderspension eller fyller 65 år.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2019 och avses bli behandlad i samband med den.

Betänkande ShUB 14/2018 rd

Lagen avses träda i kraft den 1 oktober 2019.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

I propositionen föreslås det att tillämpningen av lagen om pensionsstöd (1531/2016) som trädde i kraft i juni 2017 ska utvidgas till nya åldersgrupper. Pensionsstöd på garantipensionens nivå ska omfatta också långtidsarbetslösa som är födda före den 1 september 1958. Till följd av ändringen ökar antalet personer som får pensionsstöd och pensionsstödet betalas ut fram till 2023.

Pensionsstödet syftar till att säkerställa försörjningen för äldre långtidsarbetslösa som råkat i en särskilt svår arbetsmarknadsposition. Stödet kan betalas till personer som fyllt 60 och varit arbetslösa så gott som utan avbrott i fem års tid. Villkoren för att få pensionsstöd ska huvudsakligen förbli oförändrade.

Social- och hälsovårdsutskottet anser det befogat att utvidga kretsen av personer med rätt till pensionsstöd för att trygga försörjningen för äldre som länge varit arbetslösa och som är svårsysselsatta. Men utskottet vill ändå betona att pensionsstöd är avsett som ett arrangemang av engångskaraktär. Åtgärder och tjänster som stöder sysselsättning ska vara primära för att förbättra försörjningen och arbetsmarknadspositionen också för äldre personer.

Enligt propositionen har arbetslösheten i och med det förbättrade ekonomiska läget minskat i alla åldersgrupper. Också antalet personer över 60 som utan avbrott varit arbetslösa över fem år har minskat. Andra kvartalet 2018 fanns det endast 2 856 sådana långtidsarbetslösa personer. Att antalet äldre långtidsarbetslösa har minskat beror utöver på pensionsstödet också på att de har blivit sysselsatta och på att allt fler deltar i arbetskraftsservice. Utskottet understryker att en höjning av sysselsättningsgraden och förlängning av tiden i arbetslivet förutsätter åtgärder inom alla åldersgrupper. För att förhindra arbetslöshet är det också viktigt att gå in för att trygga jobben för de äldre och få dem att hållas kvar i arbetslivet. Som det konstateras i propositionen finns det trots det förbättrade sysselsättningsläget bland långtidsarbetslösa fortfarande personer som på grund av till exempel förlorad yrkeskompetens, ringa utbildning, livshistoria, hälsotillstånd eller andra jämförbara orsaker har svårighet att få sysselsättning. Särskilt bland äldre svårsysselsatta personer kan åtgärder som leder till sysselsättning ta så lång tid i anspråk att sysselsättning är sannolik först vid uppnådd pensionsålder.

Utskottet anser att utvidgningen av kretsen av personer med rätt till pensionsstöd är ändamålsenlig både med avseende på att trygga försörjningen för äldre långtidsarbetslösa och med avseende på användningen av arbetskraftsförvaltningens resurser. Pensionsstödet kan förhindra att långtidsarbetslösa äldre med dåliga möjligheter att få arbete marginaliseras socialt och drivas in i fattigdom. Pensionsstödet minskar också behovet av utkomststöd som sista utväg. Det är också mänskligt sett skäligt att en äldre person som länge varit arbetslös kan ansöka om pensionsstöd om personen inte har faktiska möjligheter att få jobb före pensioneringen. Att kretsen av stödtagare utvidgas får inga konsekvenser för målet att förlänga tiden i arbetslivet eftersom pensionsstödet fortfarande på viss tid gäller en mycket begränsad grupp av svårsysselsatta långtidsarbetslösa personer. Dessutom betonar utskottet att mottagande av pensionsstöd inte hindrar någon från att söka eller få jobb.

Betänkande ShUB 14/2018 rd

Utskottet noterar också att såväl den ursprungliga lagstiftningen om pensionsstöd som det aktuella förslaget om utvidgning har beretts i brådsäkande ordning utan att intressenterna har hörts. Utskottet ser det som viktigt att hörandet av de grupper som berörs sköts vid reformer som har konsekvenser för arbetsmarknaden. Dessutom ser utskottet det som nödvändigt att utreda användningen av pensionsstödet och konsekvenserna av det särskilt för sysselsättningen av äldre, trots stödets engångskaraktär.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Social- och hälsovårdsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 204/2018 rd utan ändringar.

Helsingfors 22.11.2018

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Krista Kiuru sd
vice ordförande Hannakaisa Heikkinen cent
medlem Outi Alanko-Kahiluoto gröna
medlem Arja Juvonen saf
medlem Niilo Keränen cent
medlem Anneli Kiljunen sd
medlem Aino-Kaisa Pekonen vänst
medlem Pekka Puska cent
medlem Veronica Rehn-Kivi sv
medlem Vesa-Matti Saarakkala blå
medlem Kristiina Salonen sd
medlem Sari Sarkomaa saml
medlem Martti Talja cent.

Sekreterare var

utskottsråd Sanna Pekkarinen.